

HOE DENKT NEDERLAND OVER SOCIAAL- ECONOMISCHE ZAKEN?

ONDERZOEKSRAPPORT

November 2018

20845

TOÏTA

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

PAGINA 3

2. CONCLUSIES

PAGINA 5

3. RESULTATEN

PAGINA 7

4. STEEKPROEF & VERANTWOORDING

PAGINA 14

GESCHREVEN DOOR

BERTINA RANSIJN

Onderzoeker

bertina@totta.nl

GESCHREVEN VOOR

A black and white photograph of a road with several arrows pointing in different directions. A large, solid pink circle is overlaid on the right side of the image, partially covering the road and the text. The word "INLEIDING" is written in white, bold, uppercase letters across the center of the pink circle.

INLEIDING

ACHTERGROND

De FNV zet zich in voor diverse thema's. In november heeft de FNV (pers)bijeenkomsten waarbij ze een aantal standpunten over sociaaleconomische thema's naar voren wil brengen. Hiervoor wil de FNV graag de mening weten van Nederlanders over een aantal sociaaleconomische zaken zodat ze extra aandacht kunnen genereren. Hiervoor is aan Totta gevraagd om een opinie-onderzoek uit te voeren onder Nederlanders.

DOELSTELLING

De doelstelling van het onderzoek is:

Inzicht verkrijgen in de mening van Nederland over een aantal sociaaleconomische thema's, namelijk:

- Gezondheid en werken
- Kloof tussen vast en flex
- Kloof tussen arm en rijk
- Arbeidsbeperking en overheid

A black and white photograph of a golf course. In the foreground, there is a large, textured area, possibly a fairway or rough. In the middle ground, a golf green is visible with a flag on a tall pole. The background shows a clear sky and distant trees. A large, bright pink circle is superimposed over the right side of the image, partially overlapping the green and the sky. The word "CONCLUSIES" is written in large, white, bold, sans-serif capital letters across the center of the image, overlapping the pink circle and the green.

CONCLUSIES

CONCLUSIES

Werk

- Nederlanders zijn over het algemeen erg betrokken bij hun werk.
- Veel Nederlanders maken zich zorgen over of ze gezond kunnen blijven werken tot aan hun pensioen, met name laagopgeleiden.
- Bijna iedereen werkt graag langere tijd voor één werkgever en vindt dat er in Nederland te veel gewerkt wordt met flexcontracten.
- Met name hoogopgeleiden vinden dat mensen met een flexibel contract het minder goed hebben en dat *niet* iedereen een gelijke kans heeft op een baan.
- Vrijwel iedereen vindt *niet* dat het je eigen schuld is als geen vast contract hebt of kunt krijgen.

Financiën

- Bijna iedereen merkt wel iets van de tweedeling tussen arm en rijk en vindt dat steeds meer mensen moeite hebben om rond te komen.
- Een groot deel vindt het minimumloon *niet* voldoende om mee rond te komen.
- Met name hoogopgeleiden en werkenden zijn vooruit gegaan met hun inkomen in de afgelopen vijf jaar.
- Met name werkzoekenden/ arbeidsongeschikten maken zich zorgen over hun financiële toekomst.
- Vooral laagopgeleiden en niet-werkenden vinden dat de welvaart oneerlijk verdeeld is in Nederland.

Overheid

- Bijna iedereen in Nederland vindt dat de overheid ondersteuning moet bieden aan mensen met een arbeidsbeperking en mensen die lange tijd ziek zijn.
- Een grote meerderheid van de Nederlanders vindt dat de overheid te veel aan het bedrijfsleven denkt en niet aan mensen.
- Een groot deel vindt dat als je werkt je loon moet krijgen en niet verplicht moet werken vanuit een bijstandsuitkering.

RESULTATEN

KWART NEDERLANDERS MAAKT ZICH ERG VEEL ZORGEN OVER GEZOND WERKEN TOT PENSIOEN

De meeste Nederlanders zijn erg betrokken bij hun werk. Hoogopgeleiden in iets grotere mate dan laag- en gemiddeld opgeleiden (79% t.o.v. laag: 67% en gemiddeld: 68%).

Over het algemeen maken werkende Nederlanders zich niet direct zorgen over of ze werkloos worden in de toekomst. Bijna de helft geeft aan zich hierover *geen* zorgen te maken en de andere helft enigszins. Ouderen (55 t/m 64 jaar) maken zich hierover minder zorgen dan jongeren (18 t/m 35 jaar); namelijk 35% in vergelijking met 52% maakt zich enigszins zorgen.

Nederlanders maken zich wel zorgen over of ze gezond kunnen blijven werken tot aan hun pensioen. Een kwart geeft aan zich heel erg veel zorgen te maken en bijna de helft enigszins. Hoogopgeleiden en werkenden maken zich iets minder vaak zorgen hierover (hoog: 18%, laag: 33%, gemiddeld: 28%; werkend: 23%, werkzoekend/arbeidsongeschikt: 43%).

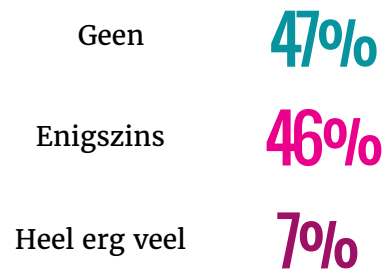
Ook maken relatief veel Nederlanders zich zorgen over het voortbestaan van de verzorgingsstaat, 73% is het (helemaal) eens met de stelling*. Jongeren (18 t/m 35 jaar) maken zich iets minder vaak zorgen, ze zijn het iets minder vaak eens met de stelling dan 45+'ers (61% t.o.v. 80%).

Erg betrokken bij werk

Zorgen over of in de toekomst werkloos worden?

Basis: werkenden (n=622)

Zorgen over gezond blijven werken tot aan pensioen?

Basis: iedereen (n=1037)

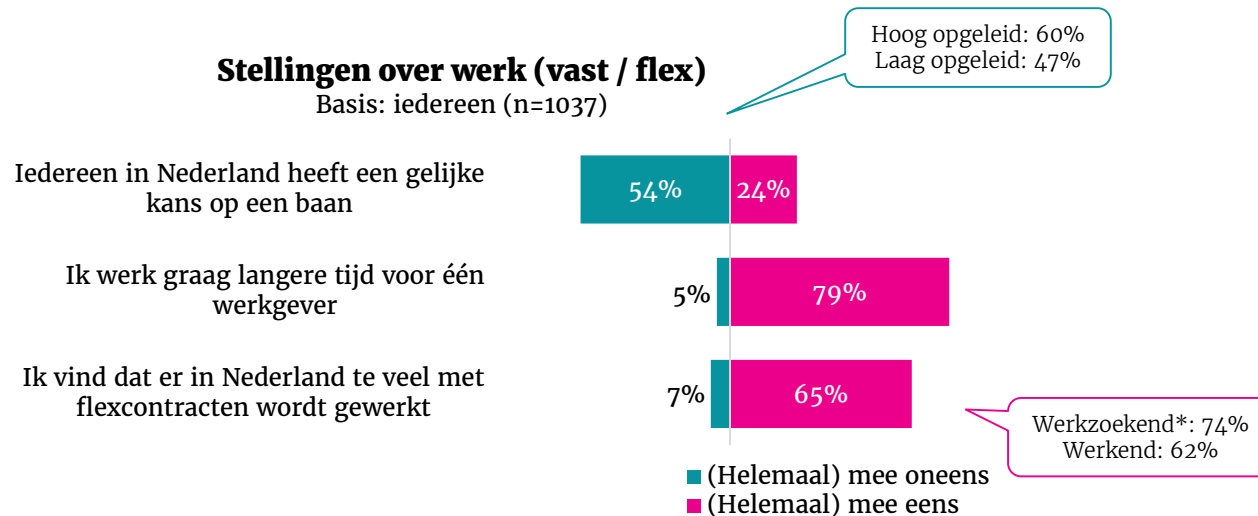
Zorgen over voortbestaan verzorgingsstaat*

MEESTE NEDERLANDERS VINDEN DAT ER TE VEEL MET FLEXCONTRACTEN WORDT GEWERKT

We hebben een aantal stellingen voorgelegd over verschillende onderwerpen en ingedeeld in drie categorieën: werk, financiën / inkomen en de rol van de overheid.

Over het algemeen vindt iets meer dan de helft (54%) dat *niet* iedereen in Nederland een gelijke kans heeft op een baan. Ongeveer een kwart (24%) vindt dit wel. Hoogopgeleiden vinden vaker dan laagopgeleiden dat *niet* iedereen een gelijke kans heeft op een baan.

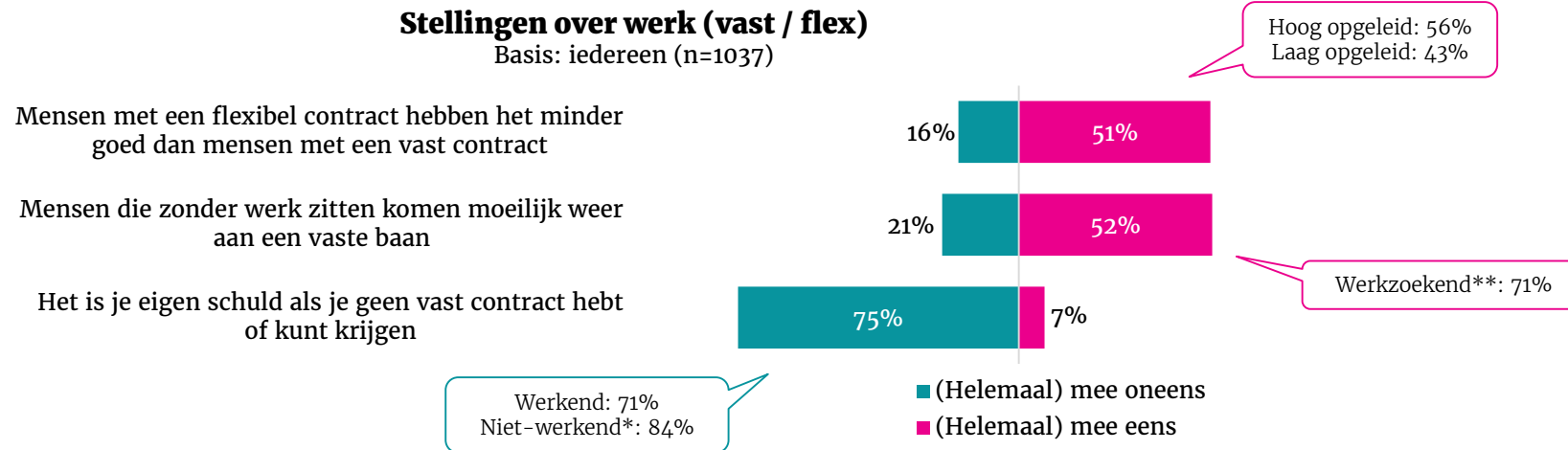
Verder werken de meeste Nederlanders het liefst langere tijd voor één werkgever (79%) en de meesten vinden dan ook dat er in Nederland te veel met flexcontracten gewerkt wordt (65%). Gemiddeld opgeleiden werken vaker graag langere tijd voor één werkgever (83%, laag: 74%, hoog: 75%) en werkzoekenden/ arbeidsongeschikten vinden vaker dan werkenden dat er in Nederland te veel met flexcontracten gewerkt wordt (74% t.o.v. 62%).

MEERDERHEID VINDT NIET DAT HET JE EIGEN SCHULD IS ALS JE GEEN VAST CONTRACT HEBT

Ongeveer de helft van de Nederlanders vindt dat mensen met een flexibel contract het minder goed hebben dan mensen met een vast contract en dat mensen zonder werk moeilijk weer aan een vaste baan komen. Hoogopgeleiden vinden vaker dan laagopgeleiden dat mensen met een flexibel contact het minder goed hebben en werkzoekenden/arbeidsongeschikten vinden vaker dat mensen zonder werk moeilijker weer aan een vaste baan komen (71%, werkend: 46%, pensioen: 53%).

De meeste Nederlanders vinden *niet* dat het je eigen schuld is als je geen vast contract hebt of kunt krijgen. Werkenden vinden dit iets minder vaak dan niet-werkenden (71% t.o.v. 84%).

TWEEDELING IN STIJGING INKOMEN EN ZORGEN OVER FINANCIËLE TOEKOMST

Ongeveer de helft vindt het minimumloon* *niet* voldoende om mee rond te komen en ongeveer een kwart wel (23%). Hoogopgeleiden vinden vaker dat het minimumloon voldoende is om mee rond te komen.

Er is duidelijk een tweedeling te zien in hoeverre mensen vinden dat het inkomen beter is geworden de afgelopen vijf jaar. 41% is het er (helemaal) mee oneens en een derde is het hier (helemaal) mee eens. Deze tweedeling is ook terug te zien in de zorgen die mensen zich maken over hun financiële toekomst, bijna de helft maakt zich zorgen en ruim een kwart maakt zich niet direct zorgen hierover (27%).

Het inkomen is met name toegenomen bij werkenden (44%) en naarmate het opleidingsniveau toeneemt. Werkzoekenden/ arbeidsongeschikten zijn het juist vaker (helemaal) oneens met de stelling, namelijk 70% en werkenden 28%. Niet verwonderlijk dat werkzoekenden/ arbeidsongeschikten zich vaker zorgen maken over hun financiële toekomst (63%, werkend: 43%, pensioen: 34%).

Het minimumloon* is voldoende om mee rond te komen

(helemaal) mee oneens

49%

(helemaal) mee eens

23%

Laag: 16%
Gemiddeld: 21%
Hoog: 30%

De afgelopen vijf jaar is mijn inkomen beter geworden

(helemaal) mee oneens

41%

Werkzoekend** : 70%

(helemaal) mee eens

33%

Laag: 20%
Gemiddeld: 32%
Hoog: 40%

Ik maak me zorgen over mijn financiële toekomst

(helemaal) mee oneens

27%

(helemaal) mee eens

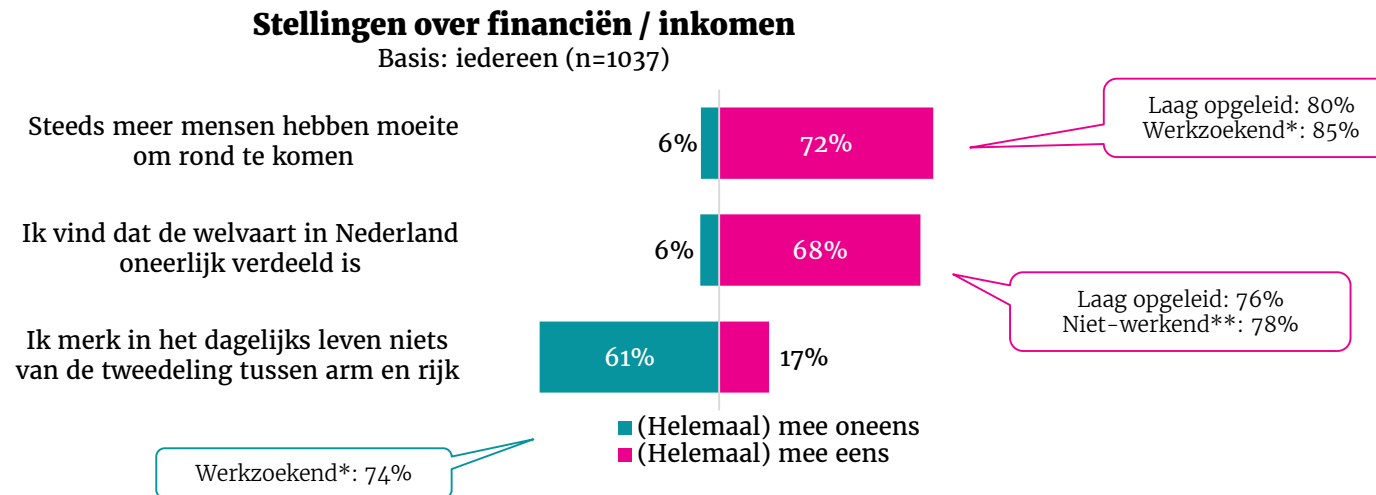
44%

Werkzoekend** : 63%

MERENDEEL MERKT WEL IETS VAN DE TWEEDELING TUSSEN ARM EN RIJK

Het merendeel vindt dat steeds meer mensen moeite hebben om rond te komen, bijna driekwart is het met deze stelling (helemaal) eens. Slechts een klein deel is het (helemaal) oneens met de stelling. Laagopgeleiden en werkzoekenden/ arbeidsongeschikten vinden vaker dat steeds meer mensen moeite hebben met rondkomen.

Ook vindt ruim twee derde dat de welvaart in Nederland oneerlijk verdeeld is en het merendeel geeft aan *wel* iets te merken van de tweedeling tussen arm en rijk, ze zijn het niet (helemaal) oneens met de stelling. Deze kloof ervaren met name werkzoekenden/ arbeidsongeschikten; 74% is het (helemaal) eens met de stelling en 57% van de werkenden.

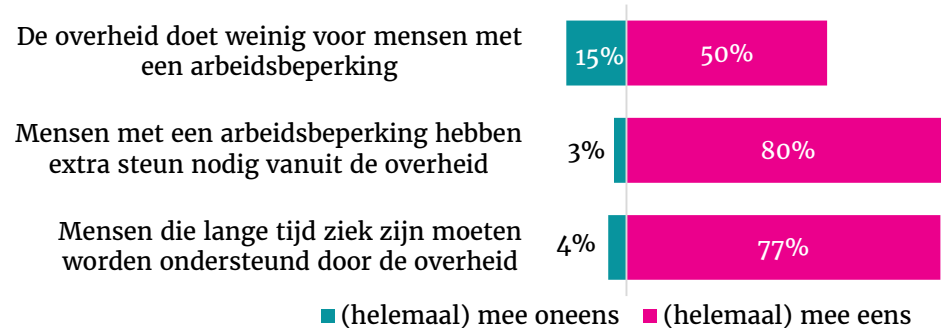
BIJNA IEDEREEN VINDT DAT DE OVERHEID ONDERSTEUNING MOET BIEDEN BIJ ZIEKTE/BEPERKING

Ongeveer de helft van de Nederlanders vindt dat de overheid te weinig doet voor mensen met een arbeidsbeperking. Een ruime meerderheid (80%) is het er (helemaal) mee eens dat de overheid extra steun moet bieden aan deze groep mensen. Ook ruim driekwart vindt dat dit geldt voor mensen die lange tijd ziek zijn. Logischerwijs zijn met name werkzoekenden/arbeidsongeschikten het hiermee eens (beide stellingen: 87%).

Verder vindt ruim driekwart dat de politiek meer aan het bedrijfsleven denkt dan aan mensen. Niet-werkenden vinden dit iets vaker dan werkenden (86% t.o.v. 73%). Ook vindt twee derde dat als je werkt je loon moet krijgen en niet verplicht moet werken vanuit een bijstandsuitkering.

Stellingen over de rol van de overheid

Basis: iedereen (n=1046)

Overige stellingen*

Ik heb het gevoel dat de politiek meer aan het bedrijfsleven denkt dan aan mensen

77%

Als je werkt moet je loon krijgen (en niet verplicht vanuit een bijstandsuitkering moeten werken)

66%

STEEKPROEF & VERANTWOORDING

STEEKPROEF

Het onderzoek is middels een online vragenlijst uitgevoerd. Via een access panel is een sample samengesteld van representatief Nederland op basis van geslacht, leeftijd en opleidingsniveau.

Gemiddelde invulduur: 3 minuten en 25 seconden

Ingevuld met computer (60%), telefoon (28%) of tablet (12%).

Leeftijd	n	%
18 tot en met 35 jaar	306	30%
36 tot en met 44 jaar	135	13%
45 tot en met 54 jaar	169	16%
55 tot en met 64 jaar	253	24%
Ouder dan 65 jaar	174	17%
Totaal	1037	

Arbeidssituatie	n	%
Schoolgaand / studerend	57	5%
Werkzaam in loondienst	551	53%
Zelfstandig ondernemer / ZZP'er	71	7%
Werkzoekend / werkloos / bijstand	74	7%
(Gedeeltelijk) arbeidsongeschikt	90	9%
Gepensioneerd / VUT	194	19%
Totaal	1037	

Opleidingsniveau	n	%
Laag (basisonderwijs, LBO, VBO, MAVO, VMBO)	178	17%
Gemiddeld (MBO, HAVO, VWO)	510	49%
Hoog (HBO, WO of postdoctoraal)	349	34%
Totaal	1037	

Woonsituatie	n	%
Inwonend bij ouder(s) of verzorger(s)	70	7%
Alleenstaand zonder kind(eren)	216	21%
Alleenstaand met kind(eren)	61	6%
Studentenhuis/ woongemeenschap	12	1%
Getrouwd/ samenwonend zonder kind(eren)	374	36%
Getrouwd/ samenwonend met kind(eren)	293	28%
Andere situatie	11	1%
Totaal	1046	

Woonachtig*	n	%
Stad	696	67%
Waarvan grote steden	402	39%
Dorp	340	33%
Totaal	1037	

Lid
14%

Niet-lid
86%

1

2

3

4

* Uitgevraagd met de volgende antwoordopties:
selectie van 20 grote steden, andere stad, dorp.

PROFIELSCHETS

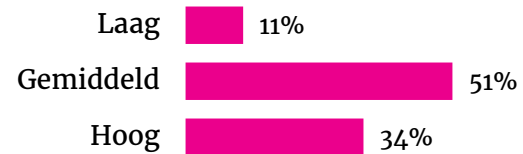
Hieronder staat een profielschets van werkend en werkzoekend/ arbeidsongeschikt. Werkend Nederland is in vergelijking met werkzoekend/ arbeidsongeschikt jonger en hoger opgeleid.

Profiel werkend

Leeftijd	%
18 t/m 35 jaar	36%
36 t/m 54 jaar	39%
55 t/m 64 jaar	23%
Totaal	n=622

Werkend in loondienst en zelfstandig ondernemer / ZZP'er.

Opleidingsniveau

Profiel werkzoekend/ arbeidsongeschikt

Leeftijd	%
18 t/m 35 jaar	16%
36 t/m 54 jaar	34%
55 t/m 64 jaar	47%
Totaal	n=164

Werkzoekend / werkloos / bijstand en (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt

Opleidingsniveau

